# Od przedmowy do uogólnienia

Ćwiczenie do wydruku i pisania odręcznego. Wszystkie tytuły i fragmenty są fikcyjne. Najpierw zasłoń pole D; klucz jest na stronie 2.

## Pierwsza lektura - jedna seria

**A. Kamienny most**
„Daty głównych wydarzeń zachowałem zgodnie z opracowaniami historycznymi; wymyśliłem rozmowy bohaterów”.

**B. List z twierdzy**
„Nie zmieniam kolejności opisanych bitew. Fikcyjne postacie wprowadzam w udokumentowane wydarzenia”.

**C. Droga na północ**
„Zachowuję daty i przebieg wyprawy, choć losy głównej bohaterki są zmyślone”.

## Notatka do sprawdzenia

„Autorzy powieści historycznych zawsze deklarują wierność wydarzeniom historycznym”.

### 1. Co te trzy teksty pozwalają stwierdzić bez uogólnienia?

### 2. Odsłoń D. Napisz akapit uwzględniający cały materiał.

## D - druga lektura, książka spoza serii

**D. Miasto, którego nie było**
„Celowo przesuwam datę oblężenia i zmieniam jego zakończenie. Interesuje mnie możliwy bieg historii, nie rekonstrukcja wydarzeń”.

Podkreśl, co w Twoim akapicie jest obserwacją, a co przypuszczeniem. Czy deklaracja autora wystarcza do oceny rzeczywistej zgodności powieści z historią?

# Klucz i przykład akapitu

Najpierw porównaj własny zakres z odpowiedzią. Nie chodzi o odtworzenie identycznych słów. Przykładu nie wolno przedstawiać jako własnego badania.

### Co zmienia D

A, B i C deklarują zachowanie określonych dat lub zdarzeń. To bezpośrednia obserwacja tych fragmentów. Przejście do wszystkich autorów wykracza poza przeczytany zbiór. D jawnie deklaruje zmianę daty i zakończenia, więc podważa „zawsze”. Nie usuwa wcześniejszych obserwacji i nie rozstrzyga, jak częste są obie postawy w całym gatunku.

### Przepracowany akapit

W przedmowach A, B i C z serii „Zapis dziejów” fikcja zostaje przedstawiona jako uzupełnienie zachowanego przebiegu wydarzeń historycznych. Autorzy dopuszczają wymyślanie rozmów lub postaci, ale deklarują zachowanie dat bądź kolejności zdarzeń. Odmienną zapowiedź zawiera przedmowa D, spoza tej serii: autor wprost wskazuje zmianę daty i zakończenia oblężenia. W analizowanym zestawie występują więc zarówno deklaracje zachowania określonych faktów, jak i deklaracja świadomego ich przekształcenia. Materiał nie uzasadnia przypisania jednej postawy wszystkim autorom powieści historycznych. Zestawienie sugeruje natomiast kierunek dalszej analizy relacji między przynależnością do serii a deklarowanym podejściem do historii.

### Granica odpowiedzi

Jedna seria może ograniczać różnorodność materiału. Dalsze tomy z tej samej serii oraz dopisek „prawdopodobnie” nie wystarczą do naprawy doboru. Trzeba uzasadnić zakres materiału i szukać także odmiennych przypadków. W realnej analizie uzasadnij również przynależność książek do badanego gatunku.

Wszystkie cztery fragmenty dotyczą deklaracji w przedmowach. Bez lektury powieści i sprawdzenia ich wobec dokumentacji historycznej nie oceniliśmy wykonania obietnic autorów. Oznaczenia A-D w prawdziwej pracy zastąp odwołaniami do wydań i stron.

Zasady wnioskowania: University of the South, library.sewanee.edu/critical_thinking/induction; Purdue OWL, Rhetorical Strategies. Pełne źródła i omówienie: ludzkiepisanie.pl/blog/wnioskowanie-indukcyjne-przyklad/